

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ

Yavuz ERDOĞAN*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin mesleki beklentilerinin belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere Çukurova, Dokuz Eylül, Gazi, Karadeniz Teknik, Marmara, Ondokuz Mayıs ve Uludağ üniversitelerinin BÖTE bölümlerinde öğrenim görmekte olan 526 lisans öğrencisine araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket uygulanmıştır. Ankette yer alan her bir maddenin, öğrencilerin demografik özelliklerine bağlı olarak değişip değişmediğini belirlemek amacıyla Ki-Kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Analizler sonucunda, BÖTE bölümü öğrencilerinin mesleki beklentilerinin cinsiyetlerine, ailelerinin gelir düzeylerine, öğrenim görmekte oldukları sınıf ve üniversitelere bağlı olarak değiştiği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümü, BÖTE, öğretmenlik, mesleki beklenti

SUMMARY

The main purpose of this study is to explore the vocational expectations of the students who attend in the Department of Computer Education and Instructional Technology (CEIT). With this aim in mind, 526 students from the universities of Çukurova, Dokuz Eylül, Gazi, Karadeniz Technical, Marmara, Ondokuz Mayıs ve Uludağ completed the questionnaires pertaining to their vocational expectations. To specify the dependency between demographic characteristics and vocational expectations χ^2 was conducted. At the end, it was revealed that vocational expectations of the students depend on their gender, parents' income, class and universities.

Key words: The department of computer education and instructional technology, CEIT, tutoring, vocational expectations.

Türkiye'deki çeşitli üniversitelere bağlı eğitim fakültelerindeki öğretmenlik bölümleri, 1998/1999 öğretim yılından itibaren Yüksek Öğretim Kurulunca yürütülen "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması" çalışmalarıyla birlikte tek tip eğitim programı uygulamaya başlanmıştır. Eğitim sistemine daha iyi öğretmen adayları sunmayı amaçlayan sözü edilen programlar, 2001–2002 öğretim döneminde ilk mezunlarını vermiştir (Büyüköztürk, 2002, s.187). Buradaki amaç daha kaliteli öğretmenlerin yetişmesini sağlamaktır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümleri de ilk kez 1998 yılında, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde YÖK tarafından açılmış ve aynı öğretim yılında eğitime başlamıştır. Bölümün amacı, ilk ve ortaöğretim kurumlarına bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmeni yetiştirmektir (Anadolu Üniversitesi, 2008).

* Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

BÖTE bölümünün kuruluş amacı bilgisayar öğretmeni yetiştirmek olmasına rağmen, bölümü kazanan öğrencilerin birçoğunda öğretmenlik yapmama ve mezun olduktan sonra bilgi teknolojileri uzmanı olarak piyasada çalışma düşüncesi oluşmaktadır. Çünkü öğretmenlik mesleği, toplumsal statüsünün ve gelir düzeyinin düşük olması dolayısıyla öğrencilerin beklentilerini karşılamamaktadır (Okçabol ve Gök, 1999, s.359). Bununla birlikte, bilgisayar öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda hem öğretmen, hem öğretim teknolojü, hem formatör hem de teknisyen olarak görülmeleri bilgisayar öğretmenlerinin işini zorlaştırmaktadır (Erdoğan ve Arslan, 2007, s.1). Bu ve benzeri durumlar, BÖTE bölümü öğrencilerin yeni arayışlara girmesine yol açmaktadır. Bu noktada, öğrencilerin meslekleri hakkındaki beklentilerinin belirlenmesinin, sorunlara ve beklentilere çözüm aramada ilk aşama olacağı değerlendirilmektedir (Tortumoğlu, Daştan ve Verep, 2004, s.2). Çünkü mesleki beklentileri karşılanan öğretmenler çevresiyle uyumlu, mesleki doyuma ulaşan ve iş performansı yüksek bireyler olacaklardır. Bunun aksi gerçekleştiğinde ise yaşamı boyu huzursuz, stresli, işine karşı ilgisiz ve başarısız olma ihtimalleri oldukça yüksektir (Bülbül, 2007, s.32).

Tüm bu noktalardan hareketle, mevcut araştırmanın amacı, BÖTE bölümü öğrencilerinin mesleki beklentileri incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır:

1. Öğrencilerin, öğretmenlik yapmak isteyip istememeleri; onların cinsiyetlerine, kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerine, öğrenim gördükleri üniversiteye ve ailelerinin gelir düzeylerine bağlı mıdır?

2. Öğrencilerin, BÖTE bölümünde eğitime devam etmek isteyip istememeleri; onların cinsiyetlerine, kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerine, öğrenim gördükleri üniversiteye ve ailelerinin gelir düzeylerine bağlı mıdır?

3. Öğrencilerin, eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olmaları; onların cinsiyetlerine, kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerine, öğrenim gördükleri üniversiteye ve ailelerinin gelir düzeylerine bağlı mıdır?

4. Öğrencilerin, öğretmelik yaparken aynı zamanda dışarıda da çalışmayı planlamaları; onların cinsiyetlerine, kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerine, öğrenim gördükleri üniversiteye ve ailelerinin gelir düzeylerine bağlı mıdır?

5. Öğrencilerin, akademik kariyer yapma isteği; onların cinsiyetlerine, kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerine, öğrenim gördükleri üniversiteye ve ailelerinin gelir düzeylerine bağlı mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, BÖTE bölümü öğrencilerinin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla, tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, ülkemizdeki Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Uludağ Üniversitelerinin BÖTE bölümlerinin ilk ve son sınıflarında öğrenim görmekte olan 526 lisans öğrencisi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

BÖTE bölümü öğrencilerinin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından Mesleki Beklenti Formu geliştirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen sorulardan 4 tanesi öğrencilerin demografik özellikleri, 5 tanesi ise mesleki beklentileriyle ilgilidir. Verilerin çözümünde, öğrencilerin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla oluşturulan her bir soru, demografik özelliklerine göre Ki-kare bağılılık testi ile karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Mesleki Beklenti Formu'nda yer alan her bir madde tek tek incelenerek, analiz edilmiştir.

Tablo 1. Mesleki Beklenti Formu'ndaki Soruların Betimsel İstatistikleri

Değişkenler		f	%
Cinsiyetiniz?	Kız	95	18.1
	Erkek	431	81.9
Kaçınıcı sınıftasınız?	1. Sınıf	235	44.7
	4. Sınıf	291	55.3
	Çukurova Üniversitesi	79	15
	Dokuz Eylül Üniversitesi	99	18.8
Üniversiteniz?	Gazi Üniversitesi	100	19
	Karadeniz Tek. Üniversitesi	65	12.4
	Marmara Üniversitesi	53	10.1
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	48	9.1
	Uludağ Üniversitesi	82	15.6
Ailenizin gelir düzeyi?	<750 YTL	69	13.1
	750–1.500 YTL	308	58.6
	>1.500 YTL	145	27.6
Öğretmenlik yapmayı planlıyor musunuz?	Evet	464	88.2
	Hayır	62	11.8
BÖTE'de eğitime devam etmek istiyor musunuz?	Evet	501	95.2
	Hayır	25	4.8
Şu anda başka bir işte çalışıyor musunuz?	Evet	110	20.9
	Hayır	416	79.1
Öğretmenken başka bir işte çalışmayı planlıyor musunuz?	Evet	491	93.3
	Hayır	35	6.7
Akademik kariyer yapmayı planlıyor musunuz?	Evet	175	33.3
	Hayır	351	66.7

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %81.9’u erkektir. Buna sonuca göre BÖTE bölümü öğrencilerinin büyük kısmı erkektir. Katılımcıların hemen hemen yarısı (%44.7) birinci sınıfta öğrenim görmekte, diğer yarısı ise (%55.3) son sınıfta öğrenimlerine devam etmektedirler. Öğrencileri aileleri genel olarak orta düzey gelir grubundandır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, öğretmenlik yapmayı planladıklarını (%88.2), BÖTE bölümünde eğitimlerine devam etmek istediklerini (%95.2) ve öğretmenlik yaparken ek olarak başka işler de yapmayı planladıklarını (%93.3) belirtmişlerdir. BÖTE bölümü öğrencilerinin %20.9’unun üniversite eğitimleri devam ederken başka bir işte de çalıştığı belirlenmiştir. Bu oran diğer bölümlerle karşılaştırıldığında oldukça yüksektir. Akademik kariyer yapmayı hedefleyen öğrencilerin oranı %33.7 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin Öğretmenlik Yapma Planlarının, Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

Demografik Özellikler		Öğretmenlik yapmak istiyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Toplam	sd	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	75	20	95	1	0.09	.76
	Erkek	334	97	431			
Sınıf	1. Sınıf	152	83	235	1	41.99	.00
	4. Sınıf	257	34	291			
	Çukurova	68	11	79			
	Dokuz Eylül	65	34	99			
	Gazi	85	15	100			
Üniversite	Karadeniz Teknik	63	2	65	6	44.93	.00
	Marmara	35	18	53			
	Ondokuz Mayıs	31	17	48			
	Uludağ	66	16	82			
	<750 YTL	55	14	69			
Ailelerinin Gelir Düzeyi	750-1.500 YTL	246	62	308	2	3.34	.18
	>1.500 YTL	108	41	149			

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerinin öğretmenlik yapma planları cinsiyetlerine ve ailelerinin gelir düzeylerine bağımlı değildir ($\chi^2=0.09$, $p>.05$; $\chi^2=3.34$, $p>.05$). Bununla birlikte, öğrencilerin öğretmenlik yapma planları, öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak değişmektedir ($\chi^2=41.99$, $p<.05$). Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin %64.7’si, son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ise %88.3’ü öğretmenlik yapmayı planladıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan da anlaşılacağı üzere bölümü yeni kazanmış öğrencilerin önemli bir kısmının öğretmenlik yapmayı düşünmedikleri, fakat zamanla bu düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Bu durum, BÖTE bölümünü kazanan öğrencilerin, bölümü daha çok mühendislik bölümü gibi değerlendirmelerinden; zamanla bölümün gerçek amacının öğretmen yetiştirmek olduğunu kavramalarından kaynaklanmış olabilir. Aynı şekilde, öğrencilerin öğretmenlik yapma düşünceleri öğrenim gördüklerine üniversitelere de bağımlıdır ($\chi^2=44.93$, $p<.05$). Marmara, Ondokuz Mayıs ve Dokuz Eylül Üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin %65-70’i öğretmenlik yapmayı planlarken, diğer üniversitelerdeki öğrencilerin %85-90’ı öğretmenlik yapmayı planlamaktadırlar. Bu durum, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerde alternatif iş bulma olasılığının yüksek olmasından kaynaklanabilir.

Tablo 3. Öğrencilerin, BÖTE Bölümünde Eğitime Devam Etmek İsteyip İstememelerinin, Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

Demografik Özellikler		BÖTE’de devam etmek istiyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Toplam	sd	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	93	2	95	1	1.72	.18
	Erkek	408	23	431			
Sınıf	1. Sınıf	217	18	235	1	7.93	.01
	4. Sınıf	284	7	291			
	Çukurova	79	0	79			
	Dokuz Eylül	96	3	99			
	Gazi	99	1	100			
Üniversite	Karadeniz Teknik	65	0	65	6	103.80	.00
	Marmara	44	9	53			
	Ondokuz Mayıs	44	4	48			
	Uludağ	82	0	82			
Ailelerinin Gelir Düzeyi	<750 YTL	66	3	69	2	3.25	.19
	750-1.500 YTL	298	10	308			
	>1.500 YTL	137	12	149			

Öğrencilerin hemen hemen tamamı (%95.2) BÖTE bölümündeki öğrenimlerine devam etmek istemektedirler. Bu durum, bazı değişkenler açısından Ki-kare analizi ile incelenmiş ve bir takım ilişkiler tespit edilmiştir. Öğrencilerin BÖTE bölümündeki öğrenimlerine devam etme düşüncelerinin öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olduğu ($\chi^2=7.93$, $p<.05$); cinsiyetlerine ve ailelerinin gelir düzeylerine ise bağlı olmadığı saptanmıştır ($\chi^2=1.72$, $p>.05$; $\chi^2=3.25$, $p>.05$). Diğer taraftan, öğrenim gördükleri üniversiteye göre karşılaştırmalar yapılamamıştır. Çünkü bazı üniversitelerdeki öğrencilerin tamamı BÖTE bölümüne devam etmek istemektedirler. Ki-kare testinin uygulanabilmesi için çapraz tablodaki hücrelerde beklenen değerin sıfır olmaması ve beklenen değeri 5’in altında olan hücre sayısının, toplam hücre sayısının % 20 sini geçmemesi gerekir (Büyüköztürk, 2002, s.147). Dolayısı ile öğrencilerin BÖTE bölümünde eğitimlerine devam etme düşünceleri, öğrenim gördükleri üniversiteye bağlı olarak yorumlanmamıştır.

Bununla birlikte, birinci sınıf öğrencilerinin %92.3’ü, son sınıf öğrencilerinin ise %97.6’sı BÖTE bölümündeki eğitimlerine devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç bir önceki bulguyla paralellik arz etmektedir. BÖTE bölümünü kazanan birçok öğrencinin farklı beklentiler içinde üniversiteye geldikleri bölüm öğretim elemanları tarafından da gözlenen bir durumdur. Birinci sınıf öğrencileri bölüme ilk geldikleri dönem bu beklentilerinin karşılanmadığını düşünerek, bölümden ayrılmak istemektedirler. Son sınıf öğrencileri ise durumlarını kabul ederek mezun olmayı hedeflemektedirler.

Tablo 4. Öğrencilerin, Eğitimlerine Devam Ederken Başka Bir İşte Çalışma Durumlarının Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-Kare Analizi ile İncelenmesi

Demografik Özellikler		Şu anda başka bir işte çalışıyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Toplam	sd	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	5	90	95	1	17.17	.00
	Erkek	105	326	431			
Sınıf	1. Sınıf	12	223	235	1	64.17	.00
	4. Sınıf	98	193	291			
	Çukurova	8	71	79			
	Dokuz Eylül	22	77	99			
	Gazi	31	69	100			
Üniversite	Karadeniz Teknik	13	52	65	6	27.82	.00
	Marmara	5	48	53			
	Ondokuz Mayıs	4	44	48			
	Uludağ	27	55	82			
	<750 YTL	20	49	69			
Ailelerinin Gelir Düzeyi	750-1.500 YTL	52	256	308	2	7.64	.02
	>1.500 YTL	38	111	149			

Tablo 4'te görüldüğü gibi, öğrencilerin eğitimlerine devam ederken başka bir işte çalışıp çalışmamaları cinsiyetlerine, ailelerinin gelir düzeylerine, öğrenim gördükleri sınıfa ve üniversiteye bağlı olarak değişmektedir ($\chi^2=17.17$, $p<.05$; $\chi^2=7.64$, $p<.05$; $\chi^2=64.17$, $p<.05$; $\chi^2=27.82$, $p<.05$). Erkek öğrencilerin %24.4'ü, kız öğrencilerin ise %5.3'ü eğitimleri süresince bir işte çalışmaktadırlar. Lisans öğrenimini tamamlamamış BÖTE öğrencileri daha çok bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektöründe iş bulmaktadırlar. BİT sektörü ise genel olarak erkeklerin egemen olduğu bir alandır. Dolayısı ile lisans öğrencilerinden bu sektörde çalışanların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadırlar. Son sınıftaki öğrencilerin %33.7'si, birinci sınıftaki öğrencilerin ise %5.1'i eğitimleri devam ederken bir işte çalışmaktadırlar. Bu durum, birinci sınıf öğrencilerinin BİT sektöründe tecrübesizliklerinden ve okula yeni başlamanın verdiği kaygılardan kaynaklanmaktadır. Bu öğrencilerin zamanla tecrübeleri artmakta ve arkadaşlarının tavsiyesiyle iş imkanına kavuşmaktadırlar.

Bununla birlikte Uludağ Üniversitesi öğrencilerin %32.9'u, Gazi üniversitesi öğrencilerinin ise %31'i başka bir işte çalışmaktadırlar. Bu durum diğer üniversitelere göre anlamlı farklılık oluşturmaktadır. Aynı şekilde ailesinin aylık geliri 750 YTL'den az olan öğrencilerin %29'u; 1500 YTL'nin üzerinde olan öğrencilerin ise %25.5'i başka bir işte çalışmaktadırlar. Bu öğrencilerin çalışma oranı, ailelerinin aylık geliri 750-1500 YTL arasında olanlara göre daha yüksektir.

Tablo 5. Öğrencilerin, Öğretmelik Yaparken Başka Bir İşte Çalışma Planlarının Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-Kare Analizi ile İncelenmesi

Demografik Özellikler		Öğretmenken ek iş yapmayı istiyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Toplam	sd	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	87	8	95	1	.54	.45
	Erkek	404	27	431			
Sınıf	1. Sınıf	221	14	235	1	.33	.57
	4. Sınıf	270	21	291			
	Çukurova	78	1	79			
	Dokuz Eylül	98	1	99			
	Gazi	86	14	100			
Üniversite	Karadeniz Teknik	65	0	65	6	52.57	.000
	Marmara	44	9	53			
	Ondokuz Mayıs	38	10	48			
	Uludağ	82	0	82			
	<750 YTL	59	10	69			
Ailelerinin Gelir Düzeyi	750-1.500 YTL	293	15	308	2	8.40	.02
	>1.500 YTL	139	10	149			

Öğrencilerin, öğretmen olduklarında ek iş yapma planlarının ailelerinin gelir düzeylerine bağlı olarak değiştiği saptanmıştır ($\chi^2=8.40$, $p<.05$). Ailesinin aylık geliri 750-1500 YTL arasındaki öğrencilerin %95'i; 1500 YTL ve üzerinde olan öğrencilerin ise %93'ü öğretmelik yaparken başka bir işte çalışmayı planlamaktadırlar. Bununla birlikte, öğrencilerin cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak anlamlı ilişkiler gözlenmemiştir ($\chi^2=.54$, $p<.05$; $\chi^2=.33$, $p<.05$). Öğrenim gördükleri üniversiteye göre anlamlı bağıllık tespit edilmiştir, fakat bazı alt kategorilerdeki denek sayısının sıfır olması dolayısı ile Ki-kare testi yorumlanmamıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin, Öğretmelik Yaparken Akademik Kariyer Yapma Planlarının Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-Kare Analizi ile İncelenmesi

Demografik Özellikler		Akademik kariyer yapmak istiyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Toplam	sd	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	34	61	95	1	0.33	.57
	Erkek	141	290	431			
Sınıf	1. Sınıf	86	149	235	1	2.12	.15
	4. Sınıf	89	202	291			
	Çukurova	10	69	79			
	Dokuz Eylül	42	57	99			
	Gazi	20	80	100			
Üniversite	Karadeniz Teknik	17	48	65	6	94.44	.00
	Marmara	36	17	53			
	Ondokuz Mayıs	16	32	48			
	Uludağ	16	66	82			
	<750 YTL	40	29	69			
Ailelerinin Gelir Düzeyi	750-1.500 YTL	100	208	308	2	25.47	.00
	>1.500 YTL	35	114	149			

Tablo 6'dan da anlaşıldığı gibi öğrencilerin akademik kariyer yapma istekleri cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri sınıfa bağlı değilken ($\chi^2=.33$, $p>.05$; $\chi^2=2.12$, $p>.05$);

öğrenim gördükleri üniversiteye bağlıdır ($\chi^2=94.44$, $p<.05$). Marmara Üniversitesi ile Ondokuz Mayıs Üniversitesinde öğrenim görmek olan öğrencilerin %65-70'i akademik kariyer yapmayı planlamaktadırlar. Bu oran diğer üniversitelere oranla anlamlı derecede yüksektir. Bu durum, bahsi geçen üniversitelerdeki öğretim elemanlarının öğrencileri yönlendirmelerinden kaynaklanabilir. Aynı şekilde ailesinin aylık geliri 750 YTL ve daha aşağı olan öğrencilerin %58'i akademik kariyeri yapmayı planlamaktadırlar. Bu oran diğerlerine göre anlamlı derecede yüksektir ($\chi^2=25.47$, $p<.05$).

TARTIŞMA

Araştırma sonuçlarına göre BÖTE bölümü öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%88.2) öğretmenlik yapmak istedikleri ve %95.2'sinin BÖTE bölümünde öğrenimlerine devam etmek istedikleri belirlenmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak BÖTE bölümlerinin, öğrencilerinin mesleki beklentilerini karşıladıkları sonucuna varılabilir. Öğrencilerin %20.9'unun eğitim hayatları devam ederken başka bir işte çalıştıkları; %93.3'ünün ise öğretmenlik ile birlikte başka bir işte daha çalışmayı istedikleri belirlenmiştir. Bu oranın eğitim fakültelerindeki diğer bölümlere göre önemli ölçüde yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Bu durum, öğrencilerin bilgisayar ve internet teknolojilerindeki yetkinliğinden kaynaklanmaktadır. Bu bulgularla birlikte, BÖTE öğrencilerinin %33.3'ünün akademik kariyer yapmayı planladıkları tespit edilmiştir.

Erkek öğrencilerin eğitimleri devam ederken başka işte çalışma oranları kızlara göre daha yüksektir. Son sınıftaki öğrencilerin öğretmenlik yapma planları ve BÖTE bölümünde eğitime devam etme istekleri birinci sınıftakilere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte, araştırma kapsamında incelenen bütün değişkenlerin öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversiteye bağımlı olduğu saptanmıştır. Özellikle bazı büyük şehirlerde öğrenim gören BÖTE bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik yapmayı düşünmemeleri dikkat çekicidir. Son olarak ailelerin aylık gelir düzeyleri, öğrencilerin eğitim süreçlerinde bir işte çalışmalarını ve meslek hayatlarında öğretmenliğin yanı sıra ek bir iş yapmayı planlamalarını etkilemektedir.

Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümlerinin kuruluş amacı öğretmen yetiştirmek olmasına rağmen, bu bölümün mezunları görev yaptıkları okullarda hem öğretmen, hem öğretim teknolojisi, hem formatör, hem de teknisyen olarak görülmektedirler. Bu bakış açısı diğer branş öğretmenlerine göre bilgisayar öğretmenlerinin işini zorlaştırmaktadır. Çünkü gerek mesai arkadaşları, gerekse yöneticiler bilgisayar öğretmenlerinden farklı beklentiler içine girmektedirler (Erdoğan ve Arslan, 2007). Yöneticiler okulda bulunan bütün teknolojik donanımdan bilgisayar öğretmenlerini sorumlu tutarken, mesai arkadaşları ise kendi dersleri ile ilgili materyal temininden, teknik problemlere kadar birçok konuda bilgisayar öğretmenlerine başvurumaktadırlar. Bilgisayar öğretmenleri ise asli vazifeleri olan öğretmenlik mesleğinin yanında bu tür kırtasiye işlerle uğraşmalarından dolayı mesleki doyumsuzluk yaşamakta ve öğretmenlik mesleğinden soğumaktadırlar (Deryakulu ve Olkun, 2006). Bununla birlikte, İlköğretim okullarında bilgisayar dersinin notlandırılmaması ve bilgisayar dersi başarısının okul başarı puanına etkisinin olmaması öğrencilerin derse olan ilgilerini zayıflatmaktadır. Bu ve benzeri durumlar bilgisayar öğretmenlerinin mesleki beklentilerini olumsuz yönde etkilemekte ve alternatif kararlar

almaya zorlamaktadır.

Öğrencilerin sağlıklı ve gerçekçi bir meslek seçimi yapabilmeleri, onların sahip oldukları yetenekleri, ilgi ve eğilimlerini iyi bir şekilde tanımlamaları ile olanaklıdır (Kuzgun, 1982, s.146). Dolayısı ile öğrenciler kararlarını vermeden evvel kendilerine ait yetenekleri, ilgi alanı, genel zekâ düzeyi, gelecekteki mesleki beklentisi gibi özellikler ile seçeceği mesleğe ait, çalışma koşulları ve iş bulma imkanları hakkında objektif bilgilere sahip olmaları gerekmektedir (Erden, 1989). Böyle olduğu taktirde işi ve çevresiyle uyumlu, mesleki doyuma ulaşan ve verimli eğitimciler olarak mesleklerine devam ederler. Aksi durumda ise yaşamı boyunca huzursuz, stresli, işine karşı ilgisiz ve başarısız olacaklardır (Bülbül, 2007, s.32).

KAYNAKLAR

- Akgül, A. (2005). *Araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri*. Ankara: Emek Ofset Ltd.
- Anadolu Üniversitesi (2008). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümü. URL: www egt.anadolu.edu.tr/bilgveogrttekegt. Erişim Tarihi: 20.01.2007.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği ile sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Eğitim Yönetimi*, 8 (30), 187–204.
- Deryakulu, D. ve Olkun, S. (2006). Bilgisayar öğretmenlerinin mesleki sorunları: çevrimiçi tartışma forumu mesajlarına dayalı bir çözümleme. *15. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Erden, M. (1989). H.Ü.eğitim fakültesi eğitim bilimleri bölümü öğrencilerinin meslekleri ile ilgili beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 93–107.
- Erdoğan, Y. ve Arslan, A. (2007). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenlerinin mesai arkadaşları tarafından algılanma biçimleri. *Ulusal Teknik Eğitim ve Eğitim Bilimleri Genç Araştırmacılar Sempozyumu*, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Kuzgun, Y. (1982). *Mesleki rehberliğin bireylerin yetenek ve ilgilerine uygun meslekleri tanımalarına etkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın no:118.
- Okçabal, R. ve Gök, F. (1999). *Öğretmen profili araştırma raporu, 75. yılda eğitim*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Tortumoğlu, G., Daştan, A. ve Verep, S. (2004). Erzurum ilinde bir grup sağlık personelinin mesleki sorun, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ve mesleki beklentilerin saptanması. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 1–14.